Sbírka soudních rozhodnutí

ROZSUDEK SOUDNÍHO DVORA (osmého senátu)

2. dubna 2020*

„Řízení o předběžné otázce – Sociální politika – Zásada rovného zacházení v zaměstnání a povolání – Směrnice 2000/78/ES – Zákaz diskriminace na základě věku – Veřejná výzva k vyjádření zájmu – Podmínky účasti – Vyloučení důchodců z veřejného nebo soukromého sektoru“

Ve věci C-670/18,

jejímž předmětem je žádost o rozhodnutí o předběžné otázce na základě článku 267 SFEU, podaná rozhodnutím Tribunale amministrativo regionale per la Sardegna (regionální správní soud pro Sardinii, Itálie) ze dne 21. února 2018, došlým Soudnímu dvoru dne 29. října 2018, v řízení

CO

proti

Comune di Gesturi,

SOUDNÍ DVŮR (osmý senát),

ve složení L. S. Rossi, předsedkyně senátu, J. Malenovský a F. Biltgen (zpravodaj), soudci,

generální advokát: M. Szpunar,

vedoucí soudní kanceláře: R. Schiano, rada,

s přihlédnutím k písemné části řízení a po jednání konaném dne 14. listopadu 2019,

s ohledem na vyjádření předložená:

– za CO G. L. Machiavellim, F. Cocco Ortum a M. Troncim, avvocati,

– za italskou vládu G. Palmieri, jako zmocněnkyní, ve spolupráci s M. Santorem a A. Jacoangelim, avvocati delle Stato,

– za řeckou vládu E.-M. Mamouna, jako zmocněnkyní,

– za Evropskou komisi B.-R. Killmannem a C. Valero, jako zmocněnci,

s přihlédnutím k rozhodnutí, přijatému po vyslechnutí generálního advokáta, rozhodnout věc bez stanoviska,

vydává tento

* Jednací jazyk: italština.

Rozsudek

1 Žádost o rozhodnutí o předběžné otázce se týká výkladu článků 1 a 2 směrnice Rady 2000/78/ES ze dne 27. listopadu 2000, kterou se stanoví obecný rámec pro rovné zacházení v zaměstnání a povolání (Úř. věst. 2000, L 303, s. 16; Zvl. vyd. 05/04, s. 79).

2 Tato žádost byla předložena v rámci sporu mezi CO a Comune di Gesturi (obec Gesturi, Itálie) ve věci výzvy k vyjádření zájmu týkající se zakázek na studie a poradenství vylučujících z účasti důchodce.

Právní rámec

Unijní právo

3 Podle článku 1 je účelem směrnice 2000/78 stanovit obecný rámec pro boj s diskriminací na základě náboženského vyznání či víry, zdravotního postižení, věku nebo sexuální orientace v zaměstnání a povolání s cílem zavést v členských státech zásadu rovného zacházení.

4 Článek 2 této směrnice stanoví:

„1. Pro účely této směrnice se ‚zásadou rovného zacházení' rozumí neexistence jakékoli přímé nebo nepřímé diskriminace na jakémkoli základě uvedeném v článku 1.

2. Pro účely odstavce 1 se

a) ‚přímou diskriminací' rozumí, pokud se s jednou osobou zachází méně příznivě, než se zachází nebo zacházelo nebo by se zacházelo s jinou osobou ve srovnatelné situaci na základě jednoho z důvodů uvedených v článku 1;

b) ‚nepřímou diskriminací' rozumí, pokud by v důsledku zdánlivě neutrálního ustanovení, kritéria nebo zvyklosti byla osoba určitého náboženského vyznání nebo víry, určitého zdravotního postižení, určitého věku nebo určité sexuální orientace v porovnání s jinými osobami znevýhodněna, ledaže
   i) takové ustanovení, kritérium nebo praxe jsou objektivně odůvodněny legitimním cílem a prostředky k dosažení uvedeného cíle jsou přiměřené a nezbytné […]

[…]"

5 Článek 3 uvedené směrnice, nadepsaný „Oblast působnosti", stanoví:

„1. V rámci pravomocí svěřených [Unii] se tato směrnice vztahuje na všechny osoby ve veřejném i soukromém sektoru, včetně veřejných subjektů, pokud jde o

a) podmínky přístupu k zaměstnání, samostatné výdělečné činnosti nebo k povolání, včetně kritérií výběru a podmínek náboru bez ohledu na obor činnosti a na všech úrovních profesní hierarchie včetně získávání praktických zkušeností;

[…]

c) podmínky zaměstnání a pracovní podmínky včetně podmínek propouštění a odměňování;

[…]"

6 Podle čl. 4 odst. 1 téže směrnice platí:

„Bez ohledu na čl. 2 odst. 1 a 2 mohou členské státy stanovit, že rozdíl v zacházení na základě vlastností souvisejících s jedním z důvodů uvedených v článku 1 nepředstavuje diskriminaci, pokud z povahy dotyčné pracovní činnosti nebo z podmínek jejího výkonu vyplývá, že tyto vlastnosti představují podstatný a určující profesní požadavek, je-li cíl legitimní a požadavek přiměřený.“

7 Článek 6 směrnice 2000/78, nadepsaný „Opodstatněnost rozdílů v zacházení na základě věku“, v odstavci 1 stanoví:

„Bez ohledu na čl. 2 odst. 2 mohou členské státy stanovit, že rozdíly v zacházení na základě věku nepředstavují diskriminaci, jestliže jsou v souvislosti s vnitrostátními právními předpisy objektivně a rozumně odůvodněny legitimními cíli, zejména legitimními cíli politiky zaměstnanosti, trhu práce a odborného vzdělávání, a jestliže prostředky k dosažení uvedených cílů jsou přiměřené a nezbytné.

Tyto rozdíly v zacházení mohou zahrnovat zejména:

a) stanovení zvláštních podmínek pro přístup k zaměstnání a odbornému vzdělávání, pro zaměstnání a povolání včetně podmínek propuštění a odměňování, a to pro mladé pracovníky, starší osoby a osoby s pečovatelskými povinnostmi za účelem podpory jejich pracovního začlenění nebo zajištění jejich ochrany;

b) stanovení minimálních podmínek věku, odborné praxe nebo let služby pro přístup k zaměstnání nebo k určitým výhodám spojeným se zaměstnáním;

c) stanovení maximálního věku pro přijetí, který je založen na požadavcích dotyčného pracovního místa na odbornou přípravu nebo na potřebě přiměřené doby zaměstnání před odchodem do důchodu.“

Vnitrostátní právo

8 Článek 5 odst. 9 decreto-legge 6 luglio 2012, n. 95, convertito con modificazioni dalla legge 7 agosto 2012, n. 135 [nařízení s mocí zákona č. 95 ze dne 6. července 2012, pozměněné s úpravami na zákon zákonem č. 135 ze dne 7. srpna 2012 (běžný doplněk ke GURI č. 156 ze dne 6. července 2012)], ve znění pozměněném článkem 6 decreto-legge 24 giugno 2014, n. 90, convertito dalla legge 11 agosto 2014, n. 114, [nařízení s mocí zákona č. 90, ze dne 24. června 2014, pozměněné na zákon zákonem č. 114 ze dne 11. srpna 2014 (běžný doplněk ke GURI č. 190, ze dne 18. srpna 2014)] (dále jen „nařízení s mocí zákona č. 95/2012“) upravuje zadávání zakázek na studie a poradenství orgány veřejné správy a mimo jiné jim zakazuje, aby takové zakázky zadávaly důchodcům ze soukromého a veřejného sektoru. Nařízení s mocí zákona č. 95/2012 orgánům veřejné správy rovněž zakazuje, aby těmto důchodcům přidělovaly vedoucí nebo řídící místa nebo místa v řídících orgánech těchto orgánů veřejné správy, jakož i podniků a společností, které tyto orgány kontrolují, s výjimkou funkcí člena správní rady územních podniků a členů nebo osob zmocněných orgány určitých podniků. Dovolují však, aby tato místa, zakázky a spolupráce byly dotyčným zpřístupněny, pokud je vykonávají jako dobrovolníci. Uvedené nařízení s mocí zákona č. 95/2012 kromě toho uvádí, pokud jde o vedoucí a řídící místa a s výhradou jejich dobrovolnické povahy, že délka funkčního období nesmí překročit jeden rok bez možnosti prodloužení či obnovení u téhož orgánu.

Spor v původním řízení a předběžná otázka

9 Dne 28. prosince 2017 zveřejnila obec Gesturi výzvu k vyjádření zájmu za účelem zadání studie a poradenství pro obecní středisko pro recyklaci.

10 Pokud jde o podmínky účasti, tato výzva k vyjádření obsahovala ustanovení, které od uchazečů vyžadovalo, aby splnili následující podmínky: „Diplom v oboru lékařství a chirurgie – Specializace v oblasti hygieny – Potvrzené zkušenosti s řízením v Servizio Sanitario Nazionale [Národní zdravotní služba, Itálie] v délce nejméně pěti let – Nebýt bývalým zaměstnancem v soukromém nebo veřejném sektoru, který odešel do důchodu“.

11 Ačkoli CO splňoval všechny profesní požadavky uváděné ve zmíněné výzvě k vyjádření, nebylo mu povoleno zúčastnit se řízení z důvodu, že je bývalým zaměstnancem ve veřejném sektoru, který odešel do důchodu.

12 Vzhledem k tomu, že měl CO za to, že ustanovení, které vylučuje důchodce z okruhu uchazečů, kteří mohou být připuštěni do řízení, představuje nepřímou diskriminaci na základě věku, a musí být tedy prohlášeno za protiprávní, či dokonce za neplatné, podal proti výzvě k vyjádření zájmu dotčené v původním řízení žalobu k Tribunale Amministrative Regionale per la Sardegna (regionální správní soud pro Sardinii, Itálie).

13 Žalobce v původním řízení v žalobě tvrdí, že použití čl. 5 odst. 9 nařízení s mocí zákona č. 95/2012, který orgánům veřejné správy zakazuje zadat zakázky na studie a poradenství důchodcům ze soukromého a veřejného sektoru, musí být odmítnuto, jelikož odporuje směrnici 2000/78. Toto ustanovení dále podle žalobce v původním řízení porušuje článek 21 Listiny základních práv Evropské unie. Uvedený žalobce tvrdí, že vnitrostátní právní úprava dotčená ve věci v původním řízení zakládá nepřímou diskriminaci, která nemůže být odůvodněna žádným legitimním cílem.

14 Předkládající soud si klade otázku ohledně slučitelnosti ustanovení vnitrostátního práva dotčeného ve věci v původním řízení s články 1 a 2 směrnice 2000/78. V případě, že se skutečně jedná o nepřímou diskriminaci, vyjadřuje předkládající soud pochybnosti o existenci možného odůvodnění ve smyslu článku 6 této směrnice. Podle předkládajícího soudu je totiž nepravděpodobné, že studie a poradenství, které vykazují určitou složitost a vyžadují určité zkušenosti, mohou být plněny osobami, které začínají svou profesní kariéru. Opatření vylučující ze zadávání takových zakázek osoby v důchodu je podle předkládajícího soudu nepřiměřené s ohledem na sledovaný cíl, kterým je podpora obnovy zaměstnanců přijímáním mladších osob.

15 Za těchto okolností se Tribunale amministrativo regionale per la Sardegna (regionální správní soud pro Sardinii) rozhodl přerušit řízení a položit Soudnímu dvoru následující předběžnou otázku:

„Brání zásada zákazu diskriminace uvedená v článcích 1 a 2 směrnice [2000/78] ustanovení čl. 5 odst. 9 nařízení vlády s mocí zákona č. [95/2010], které orgánům veřejné správy zakazuje zadávat zakázky na studii a poradenství osobám, které poté, co pracovali v soukromém či veřejném sektoru, odešli do důchodu?“

K předběžné otázce

16 Podstatou otázky předkládajícího soudu je, zda směrnice 2000/78 musí být vykládána v tom smyslu, že brání vnitrostátní právní úpravě, která zakazuje orgánům veřejné správy, aby důchodcům zadávaly zakázky na studie a poradenství.

17 Nejprve je třeba připomenout, pokud jde o argument uplatněný žalobcem v původním řízení, který vychází z toho, že předkládající soud opomenul zanalyzovat otázku z hlediska zásady volného pohybu služeb, že taková vnitrostátní právní úprava, jako je právní úprava dotčená ve věci v původním řízení, která se použije bez rozdílu na italské státní příslušníky i na státní příslušníky jiných členských států, může spadat pod ustanovení týkající se základních svobod zaručených Smlouvou o FEU zpravidla pouze tehdy, když se použije na situace, které souvisejí s obchodem mezi členskými státy (v tomto

smyslu viz rozsudek ze dne 11. června 2015, Berlington Hungary a další, C-98/14, EU:C:2015:386, bod 24, jakož i usnesení ze dne 4. června 2019, Pólus Vegas, C-665/18, nezveřejněné, EU:C:2019:477, bod 17).

18 Tak tomu však v projednávané věci není, jelikož všechny prvky sporu v původním řízení jsou omezeny na území jediného členského státu, a sice Italské republiky.

19 K tomu, aby bylo možno zodpovědět otázku položenou předkládajícím soudem, je třeba ověřit, zda vnitrostátní právní úprava dotčená ve věci v původním řízení spadá do působnosti směrnice 2000/78, a pokud ano, zda představuje rozdílné zacházení na základě věku, jež by případně mohlo být s ohledem na článek 6 uvedené směrnice považováno za odůvodněné.

20 Pokud jde na prvním místě o otázku, zda právní úprava dotčená ve věci v původním řízení spadá do působnosti směrnice 2000/78, jak z názvu a preambule, tak z obsahu a účelu této směrnice vyplývá, že jejím cílem je stanovit obecný rámec k tomu, aby bylo každé osobě zajištěno rovné zacházení „v zaměstnání a povolání“ tím, že jí poskytne účinnou ochranu proti diskriminaci na základě některého z důvodů uvedených v jejím článku 1, k nimž patří i věk (rozsudky ze dne 18. června 2009, Hüter, C-88/08, EU:C:2009:381, bod 33, a ze dne 12. října 2010, Ingeniørforeningen i Danmark, C-499/08, EU:C:2010:600, bod 19).

21 Z článku 3 odst. 1 písm. a) a c) směrnice 2000/78 kromě toho zejména vyplývá, že se v rámci pravomocí svěřených Unii vztahuje „na všechny osoby ve veřejném i soukromém sektoru, včetně veřejných subjektů“, pokud jde jednak o „podmínky přístupu k zaměstnání […] včetně kritérií výběru a podmínek náboru“, a jednak o „podmínky zaměstnání a pracovní podmínky včetně podmínek propouštění a odměňování“ (v tomto smyslu viz rozsudky ze dne 18. června 2009, Hütter, C-88/08, EU:C:2009:381, bod 34, a ze dne 12. ledna 2010, Petersen, C-341/08, EU:C:2010:4, bod 32).

22 Vnitrostátní právní úprava, která orgánům veřejné správy obecně zakazuje zadávat zakázky na studie a poradenství osobám ze soukromého i veřejného sektoru, protože jsou v důchodu, vede k vyloučení těchto osob z jakéhokoli náboru nebo přijímání do zaměstnání.

23 Z toho vyplývá, že taková právní úprava se bezprostředně dotýká vytváření pracovního poměru, a a *fortiori* výkonu určitých profesních činností dotyčnými osobami, a musí být tedy považována za úpravu stanovící pravidla, která se týkají podmínek přístupu k zaměstnání ve smyslu čl. 3 odst. 1 písm. a) směrnice 2000/78.

24 Za těchto okolností spadá vnitrostátní právní úprava dotčená ve věci v původním řízení do působnosti směrnice 2000/78.

25 Pokud jde na druhém místě o otázku, zda vnitrostátní právní úprava představuje rozdílné zacházení na základě věku ve smyslu čl. 2 odst. 1 směrnice 2000/78, je třeba připomenout, že podle tohoto ustanovení „se ‚zásadou rovného zacházení‘ rozumí neexistence jakékoli přímé nebo nepřímé diskriminace na jakémkoli základě uvedeném v článku 1“ této směrnice. Článek 2 odst. 2 písm. a) uvedené směrnice upřesňuje, že pro účely použití odstavce 1 tohoto článku se přímou diskriminací rozumí, pokud se s jednou osobou zachází méně příznivě, než s jinou osobou ve srovnatelné situaci na základě jednoho z důvodů uvedených v článku 1 téže směrnice. Podle čl. 2 odst. 2 písm. b) směrnice 2000/78 se nepřímou diskriminací rozumí případ, kdy by v důsledku zdánlivě neutrálního ustanovení, kritéria nebo zvyklosti byla osob určitého věku v porovnání s jinými osobami znevýhodněna.

26 V projednávané věci je třeba uvést, že článek 5 nařízení s mocí zákona č. 95/2012 se zajisté přímo netýká určitého věku. Vyloučení z účasti na výzvách k vyjádření zájmu za účelem zadání studií a poradenství orgány veřejné správy se totiž vztahuje na všechny důchodce, i když věk, ve kterém mohou pobírat starobní důchod, není stejný pro všechny tyto osoby, přičemž se podle vyjádření italské vlády na jednání může pohybovat mezi 60 a 75 lety. Vnitrostátní právní úprava dotčená ve věci

v původním řízení se však odkazem na odchod do důchodu nepřímo zakládá na kritériu souvisejícím s věkem, jelikož nárok na starobní důchod je vázán na dosažení určitého počtu odpracovaných let a podmínku dosažení určitého věku.

27 Je přitom třeba mít za to, že vnitrostátní právní úprava, která zakazuje osobám v důchodu, aby se účastnily výzev k vyjádření zájmu za účelem zadávání zakázek orgánů veřejné správy na studie a poradenství, podrobuje tyto osoby méně příznivému zacházení, než je zacházení vyhrazené všem osobám, které dosud vykonávají výdělečnou činnost.

28 Taková právní úprava v důsledku toho zavádí nepřímou diskriminaci na základě věku dané osoby, a to na rozdíl zejména od právní úpravy dotčené ve věci, ve které byl vydán rozsudek ze dne 21. května 2015, SCMD (C-262/14, nezveřejněný, EU:C:2015:336, body 28 a 30), použitelné podle socioprofesního postavení či kategorie, do které dotyčná osoba spadá na vnitrostátní úrovni, tím, že zakázala souběh pobírání starobního důchodu a příjmu plynoucího z výdělečné činnosti.

29 Z toho vyplývá, že vnitrostátní právní úprava dotčená v původním řízení zavádí rozdílné zacházení na základě věku ve smyslu ustanovení článku 1 ve spojení s jejím čl. 2 odst. 2 písm. b) směrnice 2000/78.

30 Pokud jde na třetím místě o otázku, zda toto rozdílné zacházení může být odůvodněno s ohledem na článek 6 směrnice 2000/78, je třeba uvést, že odstavec 1 první pododstavec tohoto článku 6 stanoví, že rozdíly v zacházení na základě věku nepředstavují diskriminaci, jestliže jsou v souvislosti s vnitrostátními právními předpisy objektivně a rozumně odůvodněny legitimními cíli, zejména legitimními cíli politiky zaměstnanosti, trhu práce a odborného vzdělávání, a jestliže prostředky k dosažení uvedených cílů jsou přiměřené a nezbytné.

31 Uvedený článek 6 rovněž upřesňuje, že tyto rozdíly v zacházení mohou zahrnovat zejména stanovení zvláštních podmínek pro přístup k zaměstnání pro mladé pracovníky nebo stanovení maximálního věku pro přijetí.

32 V projednávané věci ze žádosti o rozhodnutí o předběžné otázce vyplývá, že cílem vnitrostátní právní úpravy dotčené ve věci v původním řízení je zajistit obnovování zaměstnanců přijímáním mladých. Kromě toho z písemných vyjádření italské vlády vyplývá, že článek 5 nařízení s mocí zákona č. 95/2012 sleduje dvojí cíl, a sice jednak provedení skutečné revize veřejných výdajů snížením nákladů na provoz veřejné správy, aniž je dotčena podstata služeb poskytovaných občanům, a jednak usnadnění omlazování zaměstnanců veřejné správy tím, že se upřednostňuje přístup mladších osob k veřejné službě.

33 V tomto ohledu je třeba nejprve připomenout, že současné uplatnění několika cílů, které spolu vzájemně souvisejí nebo jsou seřazeny podle míry důležitosti, nepředstavuje překážku existence legitimního cíle ve smyslu čl. 6 odst. 1 směrnice 2000/78 (rozsudek ze dne 21. července 2011, Fuchs a Köhler, C-159/10 a C-160/10, EU:C:2011:508, body 44 a 46).

34 Kromě toho, i když důvody rozpočtové povahy mohou být základem volby sociální politiky členského státu a mohou ovlivňovat povahu a rozsah opatření ochrany zaměstnanosti, která si přeje přijmout, nemohou samy o sobě představovat cíl sledovaný touto politikou (v tomto smyslu viz rozsudek ze dne 20. června 2013, Giersch a další, C-20/12, EU:C:2013:411, bod 51).

35 Z toho vyplývá, že cíl skutečného snížení veřejných výdajů v rozsahu, v němž článek 5 nařízení s mocí zákona č. 95/2012 je v obecném hospodářském kontextu součástí opatření nezbytných ke snížení nadměrných schodků italské veřejné správy a směřuje konkrétně k zamezení souběhu platů a starobních důchodů pocházejících z veřejných prostředků, může ovlivnit povahu nebo rozsah opatření na ochranu zaměstnanosti, ale nemůže sám o sobě představovat legitimní cíl.

36 Pokud jde o cíl zajistit omlazení v řadách zaměstnanců v činné službě, je třeba připomenout, že legitimitu takového cíle obecného zájmu týkajícího se politiky zaměstnanosti nelze rozumně zpochybnit, jelikož patří mezi cíle výslovně uvedené v čl. 6 odst. 1 prvním pododstavci směrnice 2000/78, a že podpora vysoké úrovně zaměstnanosti je podle čl. 3 odst. 3 prvního pododstavce SEU jedním z cílů sledovaných Unií (v tomto smyslu viz rozsudek ze dne 16. října 2007, Palacios de la Villa, C-411/05, EU:C:2007:604, bod 64).

37 Podle ustálené judikatury Soudního dvora podpora zaměstnávání nesporně představuje legitimní cíl sociální politiky nebo politiky zaměstnanosti členských států, zejména pokud jde o zlepšení šance na začlenění určitých kategorií pracovníků do aktivního života, zejména podporu přístupu mladých lidí k výkonu povolání (v tomto smyslu viz rozsudek ze dne 16. října 2007, Palacios de la Villa, C-411/05, EU:C:2007:604, bod 65, jakož i ze dne 19. července 2017, Abercrombie & Fitch Italia, C-143/16, EU:C:2017:566, bod 37).

38 Jako výjimku ze zásady zákazu diskriminace na základě věku je konkrétně odůvodněné zavést rozdílné zacházení v souvislosti s podmínkami přístupu k zaměstnání, pokud sledovaný cíl spočívá v dosažení vyvážené věkové skladby mezi mladými a staršími úředníky za účelem podpory přijímání a povyšování mladých pracovníků (v tomto smyslu viz rozsudek ze dne 21. července 2011, Fuchs a Köhler, C-159/10 a C-160/10, EU:C:2011:508, bod 50).

39 Je tudíž třeba mít za to, že cíle politiky zaměstnanosti sledované vnitrostátní právní úpravou dotčenou ve věci v původním řízení mohou objektivně a rozumně odůvodnit rozdílné zacházení na základě věku.

40 Podle samotného znění čl. 6 odst. 1 prvního pododstavce směrnice 2000/78 je třeba dále ověřit, zda jsou prostředky použité k dosažení takového legitimního cíle „přiměřené a nezbytné“.

41 Je tak třeba ověřit, zda článek 5 nařízení s mocí zákona č. 95/2012 umožňuje dosáhnout cílů politiky zaměstnanosti sledovaných zákonodárcem, aniž přitom nepřiměřeně poškozuje legitimní zájmy důchodců, kteří jsou v důsledku tohoto ustanovení zbaveni možnosti být znovu přijati do zaměstnání.

42 V tomto ohledu je třeba připomenout, že členské státy mají značný prostor pro uvážení nejen při volbě určitého cíle v oblasti sociální politiky a politiky zaměstnanosti, který hodlají sledovat, ale i při vymezení opatření k jeho dosažení (v tomto smyslu viz rozsudky ze dne 22. listopadu 2005, Mangold, C-144/04, EU:C:2005:709, bod 63, a ze dne 16. října 2007, Palacios de la Villa, C-411/05, EU:C:2007:604, bod 68). Tento prostor pro uvážení nesmí ovšem vést k tomu, že zásada zákazu diskriminace na základě věku bude zbavena své podstaty (rozsudek ze dne 12. října 2010, Ingeniørforeningen i Danmark, C-499/08, EU:C:2010:600, bod 33).

43 Kromě toho je na příslušných orgánech členských států, aby nalezly spravedlivou rovnováhu mezi jednotlivými dotčenými zájmy (rozsudek ze dne 16. října 2007, Palacios de la Villa, C-411/05, EU:C:2007:604, bod 71).

44 Zákaz diskriminace na základě věku totiž musí být vykládán ve světle práva pracovat uznaného v čl. 15 odst. 1 Listiny základních práv. Z toho vyplývá, že musí být věnována zvláštní pozornost účasti starších pracovníků na pracovním životě, a tím také na hospodářském, kulturním a společenském životě. Setrvání těchto osob v aktivním životě podporuje zejména různorodost pracovních míst. Zájem na ponechání uvedených osob v pracovní činnosti musí být nicméně zohledněn současně s jinými, případně rozdílnými, zájmy (v tomto smyslu viz rozsudky ze dne 21. července 2011, Fuchs a Köhler, C-159/10 a C-160/10, EU:C:2011:508, body 62 až 64, jakož i ze dne 5. července 2012, Hörnfeldt, C-141/11, EU:C:2012:421, bod 37).

45 Je tedy třeba určit, zda zákonodárce při výkonu široké posuzovací pravomoci, kterou má v oblasti sociální politiky a politiky zaměstnanosti, usiloval o dosažení rovnováhy mezi vůlí usnadnit přístup mladých pracovníků k zaměstnání a dodržováním práva starších osob pracovat.

46 Pokud tak jde o sledovaný cíl, kterým obecně je zajistit omlazení v řadách aktivních pracovníků, lze tvrdit, že takový cíl nepřekračuje meze toho, co je nezbytné, jelikož lze rozumně předpokládat, že budou při přijetí do zaměstnání odmítnuti důchodci, kteří ukončili svůj profesní život a pobírají starobní důchod, za účelem podpory plné zaměstnanosti aktivního obyvatelstva nebo podpory přístupu na trh práce mladších osob.

47 Naproti tomu, jak uvedl předkládající soud, není jisté, zda opatření dotčené ve věci v původním řízení, které důchodcům zakazuje účastnit se výzev k vyjádření zájmů za účelem zadávání zakázek na studie a poradenství, skutečně umožňuje zlepšit šance nejmladších osob na začlenění do aktivního života. Vzhledem k tomu, že provádění studií a poradenství se může ukázat jako choulostivé a složité, může starší osoba vzhledem ke zkušenostem, které získala, pravděpodobně lépe splnit úkol, který je jí svěřen. Přijetí takové osoby je tudíž příznivé jak pro veřejnou správu, která stála u zrodu vyjádření zájmu, tak s ohledem na obecný zájem. I když k omlazení v řadách zaměstnanců může dojít v případě, že osoby, které již mají určité zkušenosti, projeví zájem o plnění výše uvedených úkolů, čímž umožní mladším zaměstnancům, kteří jsou jejich nástupci v zaměstnání, které prvně jmenovaní uvolní, získat přístup na pracovní trh, je třeba, aby se v případě těchto studií a poradenství nejednalo o ojedinělá pracovní místa na dobu určitou, která nenabízejí žádnou možnost pozdějšího profesního vývoje.

48 Kromě toho je třeba ověřit, zda zákaz dotčený ve věci v původním řízení nepřekračuje meze toho, co je nezbytné k dosažení sledovaného cíle, tím, že nepřiměřeně zasahuje do legitimních nároků osob v důchodu, jelikož je založen pouze na kritériu věku, jehož dosažení umožňuje dotyčným pobírat starobní důchod a nebere v úvahu přiměřenost či nepřiměřenost úrovně starobního důchodu, na který mají dotyčné osoby nárok na konci své profesní dráhy.

49 Zohlednění úrovně starobního důchodu, na který mohou mít dotyčné osoby nárok, je přitom relevantní, jelikož vnitrostátní právní úprava dotčená ve věci v původním řízení umožňuje těmto osobám zastávat vedoucí a řídící místa na dobu určitou a bezplatně v souladu s důvody rozpočtové povahy uplatňovanými italskou vládou souběžně s cílem politiky zaměstnanosti založeným na omlazování aktivních zaměstnanců.

50 Je na vnitrostátním soudu, který má jako jediný pravomoc posoudit skutkové okolnosti, jež jsou dány v původním řízení, a vykládat použitelné vnitrostátní právní předpisy, aby ověřil, zda zákaz pro osoby v důchodu účastnit se výzev k vyjádření zájmu za účelem zadávání zakázek na studie a poradenství je způsobilý k zajištění uskutečnění sledovaného cíle a skutečně odráží snahu jej dosáhnout soudržným a systematickým způsobem (v tomto smyslu viz rozsudky ze dne 10. března 2009, Hartlauer, C-169/07, EU:C:2009:141, bod 55, a ze dne 12. ledna 2010, Petersen, C-341/08, EU:C:2010:4, bod 53).

51 V tomto kontextu mu přísluší zejména ověřit, zda možnost přidělit vedoucí a řídící místa obsazovaná bezplatně ve skutečnosti nepředstavuje cíl rozpočtové politiky sledovaný právní úpravou dotčenou ve věci v původním řízení, který je v rozporu s cílem politiky zaměstnanosti založeným na omlazování řad aktivních zaměstnanců.

52 S ohledem na všechny výše uvedené úvahy je třeba na položenou otázku odpovědět tak, že směrnice 2000/78, zejména její čl. 2 odst. 2, čl. 3 odst. 1 a čl. 6 odst. 1, musí být vykládány v tom smyslu, že nebrání vnitrostátní právní úpravě, která zakazuje orgánům veřejné správy zadávat zakázky na studie a poradenství osobám v důchodu, pokud tato právní úprava sleduje legitimní cíl politiky zaměstnanosti a trhu práce a prostředky použité k dosažení tohoto cíle jsou přiměřené a nezbytné. Je na předkládajícím soudu, aby ověřil, zda tomu tak skutečně je ve věci v původním řízení.

K nákladům řízení

53 Vzhledem k tomu, že řízení má, pokud jde o účastníky původního řízení, povahu incidenčního řízení ve vztahu ke sporu probíhajícímu před předkládajícím soudem, je k rozhodnutí o nákladech řízení příslušný uvedený soud. Výdaje vzniklé předložením jiných vyjádření Soudnímu dvoru než vyjádření uvedených účastníků řízení se nenahrazují.

Z těchto důvodů Soudní dvůr (osmý senát) rozhodl takto:

Směrnice Rady 2000/78/ES ze dne 27. listopadu 2000, kterou se stanoví obecný rámec pro rovné zacházení v zaměstnání a povolání, zejména její čl. 2 odst. 2, čl. 3 odst. 1 a čl. 6 odst. 1, musí být vykládána v tom smyslu, že nebrání vnitrostátní právní úpravě, která zakazuje orgánům veřejné správy zadávat zakázky na studie a poradenství osobám v důchodu, pokud tato právní úprava sleduje legitimní cíl politiky zaměstnanosti a trhu práce a prostředky použité k dosažení tohoto cíle jsou přiměřené a nezbytné. Je na předkládajícím soudu, aby ověřil, zda tomu tak skutečně je ve věci v původním řízení.

Podpisy.